

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"א סיון תש"פ | דף היומי בבלי: שבת פט.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תפ"ו עד תחילת סימן תפ"ז.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה וידבר העם' עד 'וישלח ה'".
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ד משנה יח עד פרק ד משנה כ

מרן רה"י זצ"ל השיב לי בפשטות: "תקרא לי אהרן"... | "רק עכשיו הבנתי למה התכוון אבי
זצ"ל" - בנו של מרן בעל 'שבט הלוי' בסיפור מיוחד הנחשף לראשונה | 1903

על דא ועל הא

כעבור ימים ספורים התקשרו אלי הילדים ואמרו
לי: "אבא, הישאר שם! תמתין ואל תחזור הביתה!
המצב בניו-יורק מזעזע!" רק אז הבנתי את פשר
הברכה שאבי זצוק"ל ברכני ברוח קדשו...

הגאון רבי מרדכי אלימלך ואזנר שליט"א רב קהילת 'שבט הלוי' בבורו פארק,
בסיפור מיוחד על עיניו הצופיות של אביו מרן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל

טאטע, למה אבא מברך אותי כל שבוע בלשון של 'שעות רעות
המתרגשות לבוא לעולם?' מה קרה?... ואבא, בעיני הצופיות
למרחוק ענה לי: 'יא, יא [-כן, כן], הולכים להגיע שעות רעות
וקשות בעולם, והקב"ה יעזור לך שאתה תינצל מזהה'...
"בשעתו לא הבנתי את דבריו", ממשיך רבי מרדכי אלימלך
לספר. "עברו שנים, וכעת לפני פורים נסעתי מהבית למקום
אחר, כשלפי התכנון שלי הייתי אמור לחזור למחרת שושן פורים
הביתה לבורו פארק. ימים ספורים לאחר שעזבתי את הבית,
התקשרו אלי הילדים ואמרו לי: 'אבא, הישאר שם! תמתין ואל
תחזור הביתה! המצב בניו-יורק מזעזע!'
"רק עכשיו" - מסיים בבכי ובהתרגשות רבי מרדכי אלימלך
את הסיפור - "הבנתי את פשר הברכה שאבי זצוק"ל ברכני ברוח
קדשו"...

את הסיפור הזה הוא סיפר הבוקר לידידי אהובי בבורו פארק,
המקשיב בכל יום לשיעור הדף היומי, והוא שהתקשר אלי
בהתרגשות לספר לי את הסיפור לצורך זיכוי הרבים".

(גיליון 'מתיקות הדף היומי')

את המעשה דלהלן סיפר מגיד השיעור הרה"ג רבי אברהם
ישעיהו קובלסקי שליט"א, בפתחה לשיעור הדף היומי ביום כ"ה
באייר השנה:

אני רוצה לספר סיפור מיוחד על רוח הקודש של מרן פוסק
הדור הגר"ש וואזנר זצוק"ל בעל 'שבט הלוי', סיפור המפליא
להמחיש עד כמה רואות עיני צדיק למרחוק ומה ערכה של מילה
שיוצאת מפיו של מרן פוסק הדור.

הסיפור נשמע מפיו של בנו חביבו של מרן בעל שבט הלוי
זצ"ל - יבדל לחיים ארוכים הגאון הצדיק רבה של קהילת שבט
הלוי בבורו פארק רבי מרדכי אלימלך וואזנר שליט"א. וכך הוא
מספר בהתרגשות רבה:

"בכל ערב שבת קודש הייתי מתקשר לאבי זכר צדיק וקדוש
לברכה להגיד לו 'גוט שאבעס' ולהתעניין בשלומו. אולם בשנה
האחרונה התחיל לברך אותי בנוסח חדש. בכל שבוע הוא היה
אומר לי: 'הקב"ה יעזור שתינצל משעות רעות המתרגשות לבוא
לעולם'...

"בחודש האחרון שעוד יכולתי לשוחח עם אבא, שאלתי אותו:

**בני הבית התחננו לפני הרבי שיחכה עד הבוקר
כשהעוצר יסתיים, אולם הוא לא נסוג מדעתו ואמר להם
כי כאשר ליהודי ישנה אמונה עמוקה שכזו, אין לו ממה
לחשוש. כמה רגעים לאחר שיצא, ניסר בחלל קול יריה...**

שיעור מאלף באמונה תמימה מבנו של בלן פשוט

אשוב לביתי לשלום."

הרבי ישב והאזין לדבריו שנאמרו בתמימות טהורה. כעבור שנים גילה הרבי טפח מהרהוריו באותה שעה. 'אם לבנו של הבלן, יהודי פשוט, ישנה אמונה איתנה שכזו - שמא אזכר בנו של מי אני?...'

על אתר העניק הרבי את הסכמתו ללכת למקווה לפנות בוקר. כשהגיעה השעה היעודה נחרדו בני הבית לראות את רבנו מתכונן לצאת לדרך. הסכנה הייתה כה מוחשית, עד כי רבנו לא הרשה אפילו למשמשו הנאמן רבי משה גבאי ז"ל להתלוות אליו בדרכו. בני הבית התנפלו לרגליו וביקשו ממנו לחכות עד שיאיר היום והעוצר יסתיים, אולם הרבי לא נסוג מדעתו ואמר להם כי כאשר ליהודי ישנה אמונה עמוקה שכזו, אין לו ממה לחשוש.

כמה רגעים לאחר שיצא מפתח הבית ניסר בחלל קול יריה. בני הבית נאחזו פחד מוות, הכל חששו כי הגרוע מכל אכן התממש. רק לאחר שעה של דאגה עמוקה שב הרבי אל הבית ועמו אהרל'ה הבלן ללא כל פגע.

בנו כ"ק מרן אדמו"ר מסקווירא שליט"א שסיפר את המעשה הזה, הפטיר: "משתמשים היום רבות במושג 'מסירות נפש'... 'מסירות נפש'... כל התמסרות נוהגים לכנות היום 'מסירות נפש'. במעשה זה, הרי לנו מסירות נפש של ממש, פשוטה כמשמעה, עבור קיום קוצו של יו"ד של מנהג ישראל תורה.

(שמעון טיקוצקי, 'המבשר תורני')

ליל חג השבועות תש"ג, גטו יאס. עוצר מוחלט שורר ברחובות מהשעה 9:00 בערב ועד השעה 6:00 בבוקר. שאלה לא פשוטה ניצבת על שולחנו של הרבי הקדוש רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע: כיצד לנהוג במצב הנוכחי - לצאת אל המקווה לפני עלות השחר כנהוג, או שמא הפעם חובה להימנע מכך. ככלות הכל, לא מדובר כי אם במנהג, והיציאה לרחוב בשעות הליל הינה סכנת נפשות של ממש.

בעוד הרבי מתחבט בלבטיו, נכנס לחדרו 'אהרל'ה בעלער', הבחור הממונה על צרכי המקווה. אביו של אותו בחור הי"ד נרצח בפוגרום יאס, מאז עושה אהרל'ה את כל שביכולתו למלא מקום אביו בנאמנות.

תמים לב הוא אהרל'ה, פשוט הליכות, אינו יודע חוכמות. שאלה פשוטה בפיו: "האם החליט כבר הרבי אם ילך למקווה לפנות בוקר? עליי לדעת", הטעים אהרל'ע, "האם להכין את הנדרש ולפתוח את שערי המקווה בשעה מוקדמת, או לא".

הרבי התפעל עמוקות והתרגש מתמימותו של הנער שאינו חושב לרגע על עצמו ומסור כולו למען עבודת קודשו של הרבי. "ומה אומר אתה?" פנה אליו הרבי בשאלה מפתיעה. "מה דעתך בנידון?"

"א וודאי", השיב אהרן מיניה וביה, "ודאי ילך רבנו כמנהגו למקווה לפנות בוקר, אני אבוא לביתו של הרבי, אתלווה אליו בדרכו, אמתין עד צאתו ואלווהו שוב בחזרה עד הבית, לאחר מכן

**כאשר גיסי ראה אותו, הוא שאל אותי בתמיהה:
"זה הרב שטיינמן?! הרי אני יושב לידו בתפילה כבר
כמה חדשים, לפעמים הוא מגיש לי סידור וכדומה,
מעולם לא ראיתי שהוא מתנהג כראש ישיבה?"**

שביבים ממידת ענוותנותו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

ראש הישיבה זצוק"ל איך מודדים גדול בין גדולים, מיהו הגדול שאנו צריכים לקבל הנהגתו. והשיב לו מרן: "גדלות מעסט זאך מיט ענוה" - גדלות נמדדת בענוה!

"והאיש משה עניו מאוד"

גדלות נמדדת בענוה

הגה"צ ר' מרדכי עמרם זצ"ל סיפר ששאל בעצמו את מרן

מספר הגר"י מיישקובסקי שליט"א: בצוואה שלו הוא כתב דברים שלכאורה הם תמוהים, וכי הוא לא ידע את דרגתו הרוחנית. אבל אפשר להבין זאת על פי דברים שהיו אצלו כסדר, תמיד הוא בחן את עצמו לפי דורות קודמים. כשהתמנה אבי להיות משגיח בישיבת גאון יעקב, רבנו ביקש ממנו ללבוש פראק, ואבי שהיה צעיר ענה לו שהוא מתבייש. השיב לו רבנו: "אין לך מה להתבייש, גם אני לובש פראק"... וכששאל אותו פעם איך בדיוק הוא יקרא לראש הישיבה בתוארו, ענה לו רבנו בטבעיות: "תקרא לי אהרן"... וכי הוא לא ידע שהוא לא יכול לקרוא לו כך?

ואכן שמעתי שאמרו בשמו, שביאר שיסוד מידת העוונה אין הכוונה שבעל כשרון יחשוב שאינו בעל כשרון, ואין הפירוש שיאמר שאינו בדרגות הרוחניות שהוא נמצא בהן, אלא מה שרק תהיה דרגתו, שלא יחשוב שמגיע לו דבר מה בשל כך, וכלשון התנא אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת, ובבחרותי שאלתי אותו האם הדברים נכונים ואישר אותם.

ופעם הראיתי לו את ספרו של סבי ה'פרי יצחק' שכידוע שנים רבות לא היה לו פרי בטן, ורצה שישאר ממנו פרי, וכתב בפתח חיבורו שלשם כך חיבר את הספר, לא לשם כבוד אלא שיהיה ממנו פרי, והוסיף וכתב שם "ומכל שכן כי הלא נראה במחזה כי פריי דל ורזה". ושאלתי את מרן, וכי הוא לא ידע את גדלותו ועומק ספרו? הרי רבי שלמה קלוגר בהסכמתו ציין כמה ספרו עמוק ומיוחד, ורבי חיים עוזר כתב בהסכמתו לחלק השני שהוא אחד הספרים המשובחים שיצאו בדור האחרון? והשיב לי רבנו, שבעצם אנשים גדולים מעולם לא מודדים את עצמם לפי הדור בו הם חיים, אלא לפי מה שבאמת היו יכולים להגיע, כמו שאמרו אימתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, ולכן כתב על עצמו שפריו רזה ביחס לדורות קודמים, אולי אף לאמוראים כאב"י ורבא.

גודל ענוותנות

ראיתי שפ"א הגיעו קבוצת חקלאים בשנת השבע, שנת השמיטה, לפני רבנו ע"מ שיחזקם ויברכם. ואמנם רבנו נשא לפניו דברים ובירכם, ואחר מכן כשעברו לפניו איש איש ביחידות להתברך, צלצל הטלפון לאחד החקלאים מדי דבר עם רבנו, והיה הצלצול הלוי בקולי קולות, בשירין ורחשין, היפך מכבוד התורה, ואותו חקלאי לא שת אל ליבו לכבות הטלפון והמשיך כך לדבר עם רבנו. ומה מפליא היה לראות היאך רבנו ממשיך

לדבר עמו בהארט פנים ובנחת למרות הרעש הגדול שהיה ברקע וההיפך מכבוד התורה שנעשה שם, ואשר דבר שכזה מפריע אף לאדם מן השורה, ואף על פי כן "וענוותך תרבני".

וכזאת זכורני שהגיע לפני רבנו בחור מארגנטינה אשר דיבר עמו בגוף ראשון כדבר איש אל רעהו ולא כמדבר אל גאון ישראל וקדושו, ואף על פי כן לא היה מינכר על רבנו שיש בזה איזה פחיתות כבוד אצלו, והורגש בחוש את שלימותו בבחינה זו דאנכי עפר ואפר.

גיסי התפלל על ידו חדשים רבים בהלפרין בשנות תשל"ט-תשמ"ו, וכשראה אותו שאל לי בתמיהה: "זה הרב שטינמן?! הרי אני יושב על ידו בתפילה והוא לפעמים מגיש לי סידור וכדו', ומעולם לא ראיתי שמתנהג כראש ישיבה?".

זכורני שבישיבת ארחות תורה הגיע רבנו פ"א למסור שיעור כללי (אולי בגיטין בשנת תשס"ב). אחרי השיעור הלך רבנו לכיוון הדלת ושוב חזר למקומו והודה בפני כולם: "אולי השיעור לא היה כ"כ מובן, וגם אני הייתי צריך להכין יותר טוב..."

מפקיר עצמו וביתו כמדבר

במיוחד בעשרים וחמש שנה האחרונות משעה שנטה שכמו לסבול את עול הנהגת הציבור, הוא התנהג בהנהגה שמעולם לא ראינו ולא שמענו כך על גדולי ישראל, הוא הפקיר את עצמו לגמרי עבור הכלל, ביתו היה פתוח לרווחה במשך כל שעות היממה, הכל היה הפקר, לא היתה לו פינה סגורה של עצמו.

אצלו בבית לא היה מושג "זה הכסא של הראש ישיבה ולא יושבים עליו", "זה הסטנדר של הראש ישיבה ולא משתמשים איתו". על כסאו ישבו ובסטנדר השתמשו, ועוד יותר, אפילו המיטה שלו היתה הפקר לכל, פשוט מזיזים את הכר ומתיישבים, או שיושבים ע"ג המיטה שוה בשוה עם רבנו ביחד. והרי רבנו היה איסטניס ונקי הדעת ובגדיו היו נקיים ולא נראה עליהם אף פעם רב, כבגד של תלמיד חכם, ולמרות כל זאת הכל היה הפקר ויד הכל משמשת בהם בלי שום הגבלה ומחיצה, בלי שום מקום פרטי ואישי.

ולא רק שהפקיר את ביתו כמדבר, אלא עלה ונתעלה באופן שלא ראינו כמותו, שהוסיף והפקיר את עצמו לגמרי לכלל ולפרט בין לנער ובין לזקן, לת"ח ולפשוטי העם. במשך כל שעות היום והלילה היה אפשר לגשת אליו...

(מתוך 'כאיל תערוג' - הדרכות והנהגות)

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האוטובוסים עברו על פנינו בלי לעצור. אולם אני אמרתי לרעייתי כי אני מאמין באמונה שלימה שבזכות מצוות כיבוד אב ואם שאנו מקיימים בנסיעה זו - לא נצטרך להטלטל לתחנות אחרות...

שני סיפורים 'טריים' מפייהם של יהודים שזכו לראות סייעתא דשמיא מיוחדת בזכות כיבוד הורים

קבועות מראש אני יוצר קשר להתעניין ולראות שהכל כשורה, וכך גם מתקשר להורי לכבדם ולדרוש בשלומם.

והנה התברר שאבא צריך לעבור הליך רפואי דחוף באשפוז. אמנם בדרך כלל אני מבין האחים מלווה את אבא, מאחר ויש לי יותר ניסיון בהליכים הרפואיים, אך במקרה דנן לא היה חסר מי שילוה את אבי, ואני חשבתי לתומי: אוסיף ואתפלל מכאן, במירון, להצלחת ההליך הרפואי...

אך בלילה נקפני ליבי ולא נתן לי מנוח. הרי כל לימוד התורה זה על מנת לקיים, והנה מגיע עת לקיים כיבוד אב בפועל ויש לי כל מיני תירוצים ואמתלאות שונות ומשונות? על אף שעשיתי את כל התיאומים הנדרשים דרך הטלפון, בכל זאת אינו דומה כשאתה בשטח בפועל ממש, או שאתה בשלט רחוק.

למרות הקושי הגדול שלי לשנות את התוכניות הקבועות לי שנה מראש, הרמתי טלפון לבית הורי והודעתי שמחר בשעה היעודה אתייצב בבית הרפואה ליד אבא ואלווה אותו בכל ההליך מקרוב. אחי התקשר לאחר כמה שעות וסיפר לי שאבא שכב במיטה חלוש, וברגע ששמע על בואי התיישב על מיטתו וקיבל כוחות מחודשים. שמחתי מאוד לשמוע שעשיתי את ההחלטה הנכונה.

עתה כבר התחלתי לחשב איזה אוטובוסים עלי לקחת ממירון לירושלים ובאלה שעות, שהרי ישנה מגבלה על כמות הנוסעים בכל אוטובוס עקב הקורונה.

והנה בעודי מחשב חשבונות, מתקשר אלי בן דודי באקראי ודרש בשלומי. מששמע שאני במירון הציע לי טרמפ חזרה הביתה בשעות הערב, שאז גם הוא יגיע למירון ומשם הביתה... כך זכיתי להסעה ישירה ממירון לבית בהשגחה של ממש... גם אציין שזכיתי לאור מיוחד בחג השבועות הזה יותר מבכל שנה אחרת, ואין לי ספק שזה בזכות מצוות כיבוד אב ואם, שגדול תלמוד המביא לידי מעשה.

(גיליון 'טיב הקהילה')

מאז הניתוח שעברה אמי שתחי', אנחנו מקיימים תורנות בין האחים מי יבוא לשהות עמה בשבת קודש. ביום חמישי שעבר התקשר אלי אחי, שהיה אמור לשמש בתורנות באותה שבת, ואמר בהתנצלות גדולה שהוא אינו יכול לנסוע לבני ברק לשבת זו, והוא מבקש שאחליף אתו.

הסכמתי בחפץ לב והודעתי בבית שאנחנו נוסעים לשבת. אשתי שתחי' הסכימה מיד, וכך מיהרנו לארוז מזוודות וחבילות, יצאנו לתחנה של 'שפע חיים' והמתנו לקו 422. התחנה היתה עמוסה, וכשקו 422 הגיע הוא כבר לא העלה אנשים, מפני שבתקופה זו מעלים עד עשרים נוסעים. חיכינו לאוטובוס הבא, וגם הוא כקודמו עבר על פנינו.

ראו הממתנים שזה המצב והחליטו לעזוב את התחנה לטובת התחנות הקודמות. הלכנו למנחת יצחק, ומשם לאוהל יהושע, עד שהגענו לתחנה ברחוב פתח תקווה. התחנה הלכה והתרוקנה, ואני אמרתי לאשתי, כי אני מאמין באמונה שלימה שבזכות מצוות כיבוד אב ואם שאנו מקיימים בנסיעה זו, לא נצטרך להטלטל לתחנות אחרות.

בסופו של דבר נשארנו רק אנחנו ויהודי נוסף ובתו. הוא פנה אלינו ואמר: "אני צריך לשלוח את בתי לבני ברק, ורואה שאין כל אפשרות לנסוע באוטובוס. אני רוצה להזמין מונית, אך הבעיה היא שאי אפשר לשלוח כך ילדה לבד. אני מבקש מכם טובה, שתסכימו להתלוות אליה. המונית, כמובן, על חשבוננו".

הסכמנו, אלא מה? גם לעשות טובה ליהודי וגם לנסוע בצורה הנוחה ביותר לבני ברק, אל אמא...

(גיליון 'השגחה פרטית')

שלושת ימי ההגבלה הם אצלי קודש קודשים, בהם אני פורש מכל ומתעלה בתורה ברציפות. על מנת להצליח במשימה אני נוסע מירונה להתבודד ולהתכונן כראוי לקבלת התורה. בשעות

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

האם יש ענין לומר 'קבלת שבת' דווקא בעשרה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

בן זוגו של שבת קודש, וברכת חתנים בעשרה, ובהערות שם ציין לדברי בן יהודע ב"ק (דף לב.) שהאמוראים היו אומרים בואו ונצא לקראת שבת מלכתא, שהיו אוספים ציבור בכדי שיהיו עשרה.

שאלה: האם יש מצוה לומר קבלת שבת בעשרה או שאפשר לומר קבלת שבת כל אחד בביתו, ויבואו לבית הכנסת רק לקראת מעריב?
תשובה: בשו"ת הלק"ט (ח"א סי' נ"ב) מחדש שיש מצוה לאמרה בעשרה, וכתב טעם לזה שאומרים "בואי כלה" וישראל

מדוע אנשים מרגישים הנאה גדולה מסיפור לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

בטלים וליצנות, מכל מקום יש בזה הנאה יותר מכל העברות, כי בכל דבר שאדם עושה נותנים לו רוח ממרום שהיא כמעין הנובע, ורוח זו אינה שוקטת עד שיעשה עוד דברים כאלו, וככל שהעבירה גדולה יותר כך רוח הטומאה הבאה ממנה גדולה יותר. וכ"כ הגר"י סלנטר (אגרת המוסר) שלשון הרע הוא מסוג החטאים שאינם נגרמים מחמת התאוה, אלא היא מחמת רוחניות הטומאה המלפפת את האדם להחטאו.

והגר"י לוינשטיין (אור יחזקאל ימים נוראים שיחה א) ביאר שבאמת מצד הטבע אין הנאה כלל בסיפור לשון הרע, וכדברי חז"ל (תענית שם), אלא שעל ידי ההרגל בדברי לשון הרע, נעשה לו לעונג שאין לו שיעור, והאדם עצמו בהתרגלו בעוון זה, עושהו לעוון שיש בו הנאה גדולה.

והגר"ח פרידלנדר (שפתי חיים מידות ועבודת ה' ח"א עמ' כב) ביאר בשם הרב דסלר, שמעצם סיפור לשון הרע אין הנאה, אלא ההנאה היא מכך שחושב שאם יקטין את ערך חברו ויגלה את מומו, יגדיל בזה את ערך עצמו ויתכבד בקלון חברו, שהרי הוא נקי מכל אותם פגמים ומומים שסיפר על חברו, והנאה זו מושתת כולה על אשליה ודמיון שוא, שערכו האמיתי של האדם נמדד כפי שנראה הוא בעיני אחרים, אך אין בזה תועלת והנאה ממשית, ולפיכך אמרו ש'אין יתרון לבעל הלשון'.

בסעיף ו' מהפתיחה (לאווין) כותב החפץ חיים כי המספר והמקבל לשה"ר עובר גם בלא של 'לא תחללו את שם קדשי', משום שאין בעבירה זו תאוה והנאה גשמית שמחמתה התגבר יצרו עליו, ועל כן נחשב העוון הזה כמרד ופריקת עול מלכות שמים בעלמא.

בביאורים ומוספים מביאים, כי על דבריו אלו של הח"ח אמר החזו"א (הגרא"ל שטיינמן בשמו, אעלה בתמר עמ' לו) שכנראה שהח"ח לא טעם את ההנאה שיש בלשון הרע [והגרא"ל שטיינמן (שם) העיר, שבאמת המעיין בספרי הח"ח יראה שבפקחותו ידע היטב את כל האופנים והדרכים של היצר הרע שיש לו בלשון הרע. וראה גם מה שכתב בנו הג"ר לייב (קיצור תולדות הח"ח עמ' 14), שאביו הח"ח ידע את כל האופנים והערמומיות שיש בין מוציא דיבה, כתוצאה מהמחלוקת הגדולה שהיתה בצעירותו בעיר ראדין עם רב העיר, שהתקבץ אצלו אז חומר רב מהסכסוכים והמריבות שהיו אז. והוסיף שם, שלדעת המחלוקת הזו היא שהעירה את רוחו לחבר את ספרו החפץ חיים, וראה להלן מה כוונת הח"ח שאין בזה הנאה].

ובטעם הדבר שבני אדם כן מרגישים הנאה גדולה מסיפור 'לשון הרע', כתב בשמירת הלשון (שער התבונה פרק יג) בשם הגר"א (משלי א, כג), שאף שאין הנאה גשמית לדבר דברים

הנחש שמכיש את האדם וכל הנאתו היא מחסרון המוכש, שע"ז אמרו לו החיות לנחש 'מה הנאה יש לך?' [וראה גם במהר"ל (נתיב הלשון פ"ג) שכיון שאין הנאה מלשון הרע, בהכרח שאינו עושה כן אלא מפני תשוקתו אל הרע].

ביאור נוסף הביא בספר דרש דוד (תזריע עמוד תט), שהנאתו של המספר לשון הרע אינה נגרמת מרווח או כבוד שמתווסף למספר, אלא מחסרונו והשפלתו של השני ע"י הלשון הרע שאומר עליו, לפיכך אין זה נחשב כלל כהנאה, שכן אין זה הנאה חיובית אלא הנאה שמגיעה מהעדר הטוב של הזולת, וכעין הנאתו של

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

האם רבי עקיבא ידע את דברי המדרש שהוא עתיד למות על קידוש ה'?

שבת דף פט

"בשעה שעלה משה למרום מצאו להקדוש ברוך הוא שהיה קושר כתרים לאותיות..."

תורה וזו שכרה? א"ל שתוק, כך עלה במחשבה לפני".
ונשאל הגר"ח קנייבסקי האם ידע רבי עקיבא דברי חז"ל אלו בחייו, שהרי דוחק לומר שאנו יודעים מזה ואילו רבי עקיבא שהיה תנא לא ידע מזה? ואם ידע, למה בשעה שנגזר עליהם למות, שלחו את ר' ישמעאל לשאול אם נגזרה הגזירה עליהם [כמובא באוצר המדרשים עמ' תלט, וכן הוא בפיוט שאומרים ביו"כ]?
וענה על כך הגר"ח קנייבסקי כדרכו במיעוט מילים: אם הקדוש ברוך הוא לא רצה שידע, אז רבי עקיבא לא ידע.

(מעשה רב)

בגמרא במנחות (כט:): מובא עוד על מה שהיה עם משה רבנו כאשר עלה לשמים. "בשעה שעלה משה למרום, מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות, אמר לפניו רבש"ע, מי מעכב על ידך? אמר לו אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תיליץ של הלכות. אמר לפניו: רבש"ע, הראהו לי... אמר לפניו רבונו של עולם, הראיתני תורתו, הראני שכרו, אמר לו חזור [לאחורך]. חזר לאחוריו, ראה ששוקלין בשרו במקולין, אמר לפניו רבש"ע, זו

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום...

המייל היומי של 'דרשו'

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

עכשיו הזמן

'דרש דוד' על מסכת אבות

ספר נפלא לימים אלו
ביאורים בליווי מעשי רב
וביניהם שאלות ומעשי רב שנשאלו גדולי הדור

להשיג בחנויות הספרים

כיצד משערים את מידת ה'כזית'?

ונחלקו הפוסקים כיצד משערים את נפח הביצה - לפי ביצה עם קליפתה, או לפי ביצה קלופה; ולמעשה, בלאו הכי קשה לקבוע את מידת הקליפה, ולכן אף להסוברים שמשערים לפי ביצה ללא קליפה, צריך להוסיף 'משהו' על שיעור ביצה קלופה. ויש שהורו למי שמתקשה באכילת המצה והמרור, שיכול להקל ולאכול שיעור כזית כפי גודל הזית הבינוני שבזמננו.

[סעיף א וס"ק א; ביאורים ומוספים דרשו, 2 ר"ז]

האם נפח הביצה ההלכתי תואם לביצה שבזמננו?

אותו על פי הביצה, כאמור לעיל; וכך גם נפח ה'רביעית' - שהיא פי אחד ומחצה מנפח הביצה. ולמעשה, המשנה ברורה פסק שיש שבנוגע לדינים דאורייתא, יש להחמיר, ובנוגע לדינים דרבנן, ניתן להקל; והחזון איש פסק כדעה שהביצים התקטנו.

[משנ"ב תפו, א, ושעה"צ ה; ביאורים ומוספים דרשו, 6]

יש מגדולי האחרונים שכתבו, כי נפח הביצה הבינונית בזמננו כ־50 סמ"ק - הוא כחמישים אחוזים מנפחה בזמן חכמינו ז"ל, ולכן יש לשער את שיעור ה'כביצה' ההלכתי, בשתי ביצים בינוניות בנות זמננו, כלומר כ־100 סמ"ק. ויש שחלקו על כך, ויש שכתב שמסתימת דברי השולחן ערוך והרמ"א נראה שסוברים כדעת החולקים. ואף נפח ה'כזית' ההלכתי תלוי במחלוקת זו, שהרי משערים

האם החללים שבעוגת 'טורט' מצטרפים לשיעור ה'כזית'?

לשיעור, ורק חרירי האוויר הקטנים שבמאכל, כגון אלו המצויים בלחם, או בעוגה בחושה (טורט), נחשבים כחלק מהשיעור. ויש שהורה לענין שיעור 'כזית' לברכה אחרונה, כי מאחר ואין אנו יודעים מהו השיעור של חלל גדול שאינו מצטרף - יש להחמיר ולאכול עוד עד שיצא הספק מלבנו.

[סעיף א, משנ"ב ג, ושעה"צ ז; ביאורים ומוספים דרשו, 11]

את שיעורי ה'כביצה' וה'כזית' מודדים בגוף המאכל בלבד, ללא צירוף החללים שבו, כגון מרווח שבין עלה לעלה בירקות עלים. אולם, מאכל 'ספוגי', דהיינו שהמרקם שלו הוא כעין ספוג, אין צורך למועכו לפני מדידתו, למרות שיש בו חללים קטנים. ויש שהורו שאף במאכל ספוגי - חלל הנראה לעין, כגון הנקבים הגדולים הנוצרים לעיתים בככרות הלחם, אינו מצטרף

* הנשבע שלא לקיים מצות עשה דאורייתא, או לעבור על איסור דאורייתא - שבועתו בטלה. אולם, הנודר נדר שמונע ממנו קיום מצוה דאורייתא - הנדר חל, אלא שכופים אותו להתירו.
* בהמשך לאמור: הנשבע שלא לקיים מצוה דרבנן, ב'שב ואל תעשה' - שבועתו חלה, אך ראוי 'שישאל' על שבועתו כדי להתירה.
* אדם שאינו יודע לברך על 'ארבע כוסות' ועל המצה, ולומר את ההגדה וההלל, יכול לצאת ידי חובתו על ידי שמיעתם מפי אחר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהו הסדר הראוי לנקיון כלי הלישה בשעת אפיית המצות?

וראוי להציב 'משגיח' במקום האפייה, שיפקח על כל סדרי הנקיון האמורים. ויש שכתבו כי המרדדים צריכים לבדוק גם תחת ציפורניהם, ויש שהוסיפו כי אף ראוי לכל עוסקים בבצק לגזוז את ציפורניהם תחילה.

[משנ"ב תנט, לג; ביאורים ומוספים דרשו, 33]

באפיית מצות הנמשכת מעבר ל'שיעור מיל', דהיינו, 18 דקות, ראוי שלאחר כל אפייה במשך מעט פחות משיעור מיל, יפסיקו את האפייה, ויעשו כך: הלשים את הבצק ירחצו את ידיהם, והמרדדים את הבצק יבדקו אם נדבק לידיהם חמץ, ולאחר מכן ירחצו את ידיהם; וכן ירחצו את כלי הלישה, וינקו את מוטות הרידוד, את משטחי הרידוד והעריכה, ואת גלגלי השיניים (= רְעֵדְלִיךְ, מְקָדָה).

הלוח היומי

י"א בסיון | רבי יצחק יעקב ב"ר יוסף יהודה וזי"ס זצ"ל גאב"ד העדה"ח בירושלים בעל 'מנחת יצחק'

יארצייט:

תרע"ט: רבי שמואל ב"ר ישראל יונה צבי רזונברג זצ"ל אב"ד אונסדורף בעל 'באר שמואל'
תש"ד: רבי מרדכי ב"ר יהושע בריסק מטאשנאד זצ"ל הי"ד בעל שו"ת מהר"ם בריסק
תשל"ו: רבי שלמה זלמן ב"ר אלעזר בלוך זצ"ל, תלמיד ה'חפץ חיים'
תשמ"ט: רבי יצחק יעקב ב"ר יוסף יהודה וזי"ס זצ"ל גאב"ד העדה"ח בירושלים בעל 'מנחת יצחק'
תשמ"ט: רבי יהודה ב"ר אלטר יחזקאל אליהו מדז'יקוב זצ"ל

לעשות כל מאמץ כדי לזכות בעוד מצוה

פעם הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד נשאל על כך שהיה מתנהג בזריזות רבה לעשיית מצוות, והוא אמר: "תאר לך אדם היה יודע על מקום מסוים שמונח שם ארנק גדוש מעות שיוכל לזכות בו, האם לא היה עושה את כל המאמצים שבעולם כדי שהוא יגיע לשם בהקדם האפשרי?"

(מרא דארעא דישראל ח"א עמ' פג בהערה)

נשתדל להזדרז אחר כל קיום מצוה שיש באפשרותנו לקיימה ונעשה את כל המאמצים שבעולם שלא נפסיד אף מצוה

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות
- * חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il